

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΕΝΙΕ

ΟΠΕΡΑ ΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΑΡ. ΚΑΛΔΑΟΥΤΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΟΥΜΒ. ΤΖΙΟΡΤΑΝΟ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ἀνδρέας Σενιέ—Κάρολος Γεράρδος—Μαγδαληνή Μπέρσον ἢ μιγάς—Ἡ Κόμησσα Κοανύ—Μαντελόν—Ρουσέ—Ὁ Σανκουλότος (ξεβράκωτος) Μαδιός—Ἐνας Ἐγκροαγιάμπλ—Ὁ Ἀββᾶς ποιητής—Ὁ Δεσμοφύλακας—Φουνιζ-Τενβιλ Εἰσαγγελεύς—Ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος Δουμᾶς πρόεδρος τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου.

Κυρίαί, κύριοι, ἀδελφές, ὑπηρέται, θαλαμηπόλοι, μουσικοὶ κλπ. Σανκουλότοι, πολῖται, ἔθνοφύλακες, χωροφύλακες, πωληταὶ καὶ πωλήτριες, πληρεξούσιοι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ραδεσπιέρος, Κουθόν, Σαίν Ζιούστ, Μπαράς κλπ.

Ἐποχὴ 1793—94 εἰς Παρισίους

ΠΡΑΞΙΣ Α΄

Στὸν πύργον τῆς Κομήσεως Κοανὺ σὲ μιὰ γαλλικὴ ἐπαρχία. Ὁ χαιμωνιάτικος κήπος. Ἡ μεγάλη Σέρρα. Μόλις σηκωθῆ ἡ αὐλαία θρηνητάται, θαλαμηπόλοι κλπ. ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχιθαλαμηπόλου τοποθετοῦν ἐπιπλκ, ἀνθοδοχεῖα κ. λ. π. εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Σέρρας. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Κάρολος Γεράρδος μὲ οἰκοστολή.

Ἡ κόμησσα δίδει μεγάλην ἐορτήν. Οἱ προσκεκλημένοι προσέρχονται βχθμηδόν. Ἡ κόμησσα μετὰ τῆς κόρης τῆς Μαγδαληνῆς τοὺς ὑποδέχεται μὲ τοὺς τρόπους τοὺς ἐπιτηθευμένους τῆς ἐποχῆς. Προσέρχεται καὶ ὁ Ἀνδρέας Σενιέ, ποιητῆς γνωστός. Φλουαροῦν ὄλοι καὶ ἐρωτοτροποῦν. Ἡ Μαγδαληνὴ πλησιάζει τὸν Σενιέ καὶ τοῦ ζητεῖ ἓνα ποίημα αὐτοσχέδιον. Ὁ Σενιέ ὑπακούει μαγευμένος ἀπὸ τὴν ὠριότητα καὶ τὴν χάριν τῆς κόρης καὶ ἀπαγγέλλει:

Σενιέ—Μιὰ μέρα βαθιὰ κυττάζω στὰ οὐράνια πλάτη
καὶ στοὺς ἀγροὺς τοὺς ἀνθισμένους.

Ὁ ἥλιος χρυσὸ σκορποῦσε

κ' ἔλαμπε ὁ κόσμος ὄλος

κ' ἡ γῆ μεγάλος, μού φάνη θησαυρὸς

ποῦ τὸ ἀπειρο στερῆμα εἶχε γιὰ σκέπη.

Ἐρχότουν ἄνω στὸ μέτωπό μου

ἀπὸ τῆ γῆ ζωντανὸ ἓνα χάδι

ἀπὸ φιλιά, καὶ κράζω ἐρωτευμένος

Ὡ σὺ ποῦ μὲ φιλεῖς, ὠραία πατρίδα

γλυκειά μου σὲ λατρεύω.

Καὶ τότε ἠθέλησα νὰ δεηθῶ.

Διαβαίνω τὸ κατώφλι ἐκκλησιᾶς

Ἐκεῖ ἓνας ἱερέας μπροστὰ στοὺς ἀγίους,

ἄωρα μαζεύει καὶ χρυσάφι,

ἐκεῖ κοντὰ του μάταια

ζητεῖ ψωμί ἓνας γέρος

ποῦ τρομαχτὰ τ' ἀχαμνά του χέρια ἀπλόνει.

Ἐμδῆκα σὴν φτωχὴ καλύβη

ἐκεῖ ἕνας ἀπελπισμένος βλαστημοῦσε
τὴ γῆ κ' τὸ κηφηνариὸ ποῦ θρέφει
κ' ἐνάντια τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων
ρίχνει τὰ δάκρυα τῶν παιδιῶν του.

Στὴ φριχτὴ τούτῃ φτώχεια σεις τρανοὶ τί λέτε;

τὰ μάτια σας μονάχα βλέμμα ρίχτουν
ἀληθινῆς συμπόνιας
(στὴν Μάγδ) Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ σὰς εἶδα, ἄχ ναί, σὺν ἄγγελῳ

Κ' εἶπα, νά... ἢ εὐμορφιά εἶνε τῆς ζωῆς.

Μὲ σὰ στερνά σας λόγια, ἄλλος πόνος
μ' ἐκέντησε βιχθὸς τὰ σωθικά μου.

Κόρη γλυκειά, τοῦ ποιητῆ τὰ λόγια
μὴ τ' ἀψηφῆστε. Ἀκούστε.

Τὸν ἔρωτα ἀγνοεῖτε, μὴ περιφρονῆστε
τὸ θεῖο δῶρο. Ὁ ἔρω;

Εἶνε τοῦ κόσμου ἡ ζωή.

Οἱ ὄργανοπαίχται ἀρχίζουν μιὰ Γκαβόττα, τὰ ζεύγη ἐτοιμίζονται
νά χορεύσουν ἄλλὰ φωνὲς μακρυνὲς καὶ κατόπιν πιὸ σιμὰ ἀκούονται
ἀπειλητικές.

Νύχτα κ' μέρα—χιόνι κ' ἀγέρας
φτώχεια μᾶς τυραννοῦνε
πεινασμένοι, γυμνοί, πεθαμένοι
σωριαζόμεσθε σ' ἄξενὸ χῶμα.

Εἰσβάλλει στὴν αἴθουσα πλῆθος πολὺ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γεράρδο.
Ἡ κόμησση διατάσσει νὰ τοὺς βγάλουν ἔξω. Ὁ γέρον πατέρας τοῦ
Γεράρδου ὁ κηπουρὸς, πέφτει σὰ πόδια τῆς ζητώντας ἔλεος. Ὁ Γεράρ-
δος γδύνεται τὴν οἰκοστολή του παίρνει στὴν ἀγκαλιά του τὸν πατέρα
του καὶ φεύγει μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους. Ὁ χορὸς ἐν τούτοις ἐπαναλαμβάνε-
νεται μὲ εὐθυμίαν ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους.

(Αὐλαία)

ΠΡΑΞΙΣ Β'

Σκητὴ ἀνοικτὴ. Δεξιὰ ἔσθ' ὡς ὁμιλῶν ἀφιερωμένος στὸν Μαρὰ (Marat)
Ἀριστερὰ τὸ καφενεῖον Ὡ. Ἐἰς τὸ βάθος ἡ λεωφόρος Κοῦρ λὰ Ρέν
τέμνει διαγωνίως τὴν σκηνὴν παραλλήλως τοῦ Σηκουάνα. Παρακεῖ καὶ
πλαγίως ἡ γέφυρα Περονὲ δῆγηεῖ στὸ παλάτι τῶν Πεντακοσίων.
Πλησίον στὸν ὄμιλόν, ὁ Σανκυλάττος Μαθιδὸς ἐπωνομαζόμενος πόπου-

λους. Ὁ Ἀνδρέας Σενιὲ μόνος κάθηται ἐμπρὸς σ' ἕνα τραπέζι τοῦ κα-
φενεῖου. Ἀπὸ τὴν γέφυρα Περονὲ ἐφημεριδοπῶλαι διαλαλοῦν τὰ νέα τῆς
ἡμέρας. Ὁ Μαθιδὸς ἀγοράζει ἐφημερίδα καὶ διαβάζει. Ἡ Μπέρσου νέα
καὶ εὐμορφὴ Μερβενιὲξ ἔρχεται τὴν παρακολουθεῖ ἕνας Ἐνκροα-
γιαμπλ κατάσκοπος τοῦ Γεράρδου καὶ τοῦ Ροβεσπιέρου. Πλησιάζει τὸν
Σενιὲ καὶ ἀπομακρύνεται. Ὁ Ἐνρ αἰγάμπλ τώρα κρύβεται κάπου κα-
τασκοπεύων τὸν Σενιὲ κατὰ διαταγὴν τοῦ Γεράρδου. Ἀπὸ τὸ Κοῦρ λὰ
Ρέν ἔρχεται ὁ φίλος τοῦ Σενιὲ, ὁ Ρουσέ. Ἐχει ἐπιτύχει διαβατήριον γιὰ
τὸν Σενιὲ καὶ προσποθεῖ νὰ τὸν πείσῃ νὰ φύγῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὁ
Σενιὲ ἀρνεῖται. Εἶναι ἐρωτευμένος μὲ μίαν ἀγνωστον καὶ θὰ μείνῃ ἕως
δου τὴν ἀνακαλύψῃ. Ἡ μοῖρα μου, τοῦ λέγει, ἴσως μὲ θέλει ἐδῶ. Ἐν
τούτοις ἀπὸ τὸ βάθος περνοῦνε οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως
διευθυνόμενοι σὺν παλάτι τῶν πεντακοσίων. Πλῆθος πολὺ τοὺς ἀκολου-
θεῖ. Μαζὺ μ' αὐτοὺς καὶ ὁ Γεράρδος. Ἀπομακρύνονται ὅλοι ἐνθ' ὃ Ἐν-
κροαγιαμπλ μένει κρυμμένος πίσω ἀπὸ ἕνα δέντρο. Ἀπὸ τὴν γέφυρα
Περονὲ ἡ Μαγδαληνὴ τυλιγμένη σὲ μακρὸν μαῦρον μανδύα. Εἶνε ἡ ἄ-
γνωστη ἐρωμένη τοῦ Σενιὲ. Οὗτος ἀναγνωρίζει τὴν κόρην τῆς Κομησ-
σης Κοανύ, τὴν ὑποῖαν ὁμις ζητεῖ ν' ἀνεύρῃ καὶ ὁ Γεράρδος, ὁ πρῶτον
θαλαμηπόλος τῆς, ὅστις κρυφίως τὴν ἀγαπᾷ. Ὁ Ἐνκροαγιαμπλ σπεύ-
δει διαστικὰ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ. Ἡ Μαγδαληνὴ ἐξομολογεῖται στὸν
Σενιὲ γιατί τοῦ ἔχει δώσει τὴν συνάντησιν αὐτῇ.

Εἴσατε μεγάλος—ἐγὼ καταδιωγμένη
Κι' ὁμις μὲς τῆ θλίψι μου,—σκέφθηκα νὰ ζητήσω
σ' ἐσὰς γαλήνη, σωτηρία—Ἡ μοῖρα μου στὸ δρόμο
σὰς δάζει τῆς ζωῆς μου—Καὶ σὰς ἠωροῦσα πάντα
σὺν ἀδελφῷ δικόμου μου, .. ἐγὼ!

Τοῦ ζητᾷ προστασίαν διδοὺ τὸν ἀγκυρᾶ καὶ θέλει νὰ μείνῃ μαζὺ τοῦ
μέχρ' ὀθανάτου. Ἐν τούτοις καταφθάνει ὁ Γεράρδος εἰδοποιηθεὶς ἀπὸ
τὸν κατάσκοπόν του καὶ ὁρμᾷ ἐναντίον τοῦ Σενιὲ νὰ τὸν φωνεύτῃ. Ὁ
Σενιὲ ἀμυνόμενος τὸν τραυματίζει καὶ παραδίδει τὴν Μαγδαληνὴν στὸν
φίλον του Ρουσέ, ὅστις ἐκεῖ που παραφυλάττει καὶ φεύγει. Πλῆθος
λαοῦ εἰσορμᾷ στὴν σκηνὴν μὲ κραυγὰς «θάνατος στὸν δολοφόνον».

(αὐλαία)

ΠΡΑΞΙΣ Γ'

Τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ Δικαστηρίου, Εὐρεῖα αἴθου-
σα ἰσόγειος διηρημένη εἰς δύο. Τὸ ἐξ ἀριστερῶν μέρος χρησιμεύει ὡς

δικαστήριον, τὸ ἐκ δεξιῶν χωρίζεται ἀπὸ ξύλινον διάφραγμα, ἢ μία πλευρὰ τοῦ ὁποίου εἶναι προωρισμένη ὡς αἰθουσα δικασκέψεων τῶν δικαστῶν, ἢ δὲ ἄλλη διὰ τὸ ἀκροατήριον. Στὸ προεδρικὸν τραπέζι μεγάλη ξύλινη κάλπη χρωματισμένη μετὰ τὰ ἔθνικὰ χρώματα. Στὸ τελευταῖον διαμέρισμα κόσμος πολλὸς συνωθεῖται. Πίσω ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ προέδρου μεγάλο τρίχρωμο πανί, στὸ ὁποῖον εἶνε γραμμμένα «*Πολῖται!* Ἡ Πατρίς ἐν κινδύνῳ». Ὁ Μαθιδὸς καὶ ὁ Ὁρατίος κοντὰ πρὸς τὴν κάλπη. Ὁ Γεράρδος, γιαιτρεμένος ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ εἰσέρχεται, χαιρετᾷ διὰ χειραψίας δλους καὶ παίρνει θέσι. Δημηγορεῖ καὶ ζητᾷ ἐκουσίαις εἰσφοράς. Ἔρχεται ὁ Ἐνκροαγιαμπλ καὶ τοῦ ἀναγγέλλει ὅτι ὁ Σενιὲ συνελήφθη. Ἐρωτᾷ ὁ Γεράρδος ἂν τὸ ἐμύθεν ἢ Μαγδαληνῆ, Μὴ συζητῆς τοῦ λέγει ὁ Ἐνκροαγιαμπλ ἀλλὰ γράψε τὴν καταγγελία στὸν Φουκιὲ Τενβίλ. Ὁ Γεράρδος ἐνδοιάζει, στὸ τέλος ἀποφασίζει, ἀλλὰ δάκρυα γεμίζουσιν τὰ μάτια του καὶ μετὰ τὴν συνειδήσεως λέγει :

Μιὰ μέρα εἶχα χαρὰ μου—ἀνάμεσα στὰ τόσα πάθη

ἀγνὸς νὰ διαβαίνω—Θαυροῦσα ἤμουν μεγάλος,

Μ' ἄλλοι, πάντα εἶμαι δούλος—ἔχω ἀλλάξει ἀφέντη

Εἶμαι δούλος καὶ σκλάβος—τοῦ μεγάλου μου πάθους!

Κ' ἐνφ' σκοτῶνω τρέμω—Ἐνφ' σκοτῶνω κλαίω.

Κάθε ἱερὸ δίκαιο ἀρνιέμαι—καὶ μῖσος μόνον τρέφω

Κ' ὁ ἔρωτας μετὰ σπρώχνει—νὰ κάνω τὸ κακὸ!

Ἡ Μαγδαληνὴ πλησιάζει. Ἔρχεται νὰ ζητήτῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Σενιὲ ὁ Γεράρδος τὴν ὑπόσχεται ἂν θελήσῃ νὰ γίνῃ δική του. Ἄν τὴν ζωὴν του θέλεις νὰ ἀλλάξῃς μετὰ τὸ κορμί μου, τοῦ λέγει ἀπελπισμένα ἢ Μαγδαληνῆ, παρέτο εἶνε κορμί, πιά πεθαμένο, θέλησα νὰ πεθάνω μὰ μιὰ φωνὴ μου λέει.

Ζησ' ἀκόμα—ἢ ζωὴ ἐγὼ εἶμαι

Εἶμ' ἐγὼ ὁ ὑψιστός σου—μόνη δὲν εἶσαι

Τὰ δάκρυα σου—τὰ συμμαζεῦω

Ἐγὼ παραστέκω—στὸ πέρασμά σου

Ἐλπίζε χαῖρε—ἐγὼ εἶμ' ὁ ἔρως κλπ.

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δικαστηρίου φέρει τὰς καταγγελίας. Ὁ Γεράρδος μετανοιωμένος ὀρκίζεται νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν του γιὰ νὰ σώσῃ τὸν Σενιὲ. Εἰσέρχονται οἱ δικασταί, προσάγονται οἱ κατηγορούμενοι, τελευταῖος ὁ Σενιὲ καὶ ἀπολογεῖται διὰ τὴν ἐπιβλαβὴν προδοσίαν κατηγορίαν. Προσέρχεται κηθόρμητος μάρτυς ὁ Γεράρδος καὶ ἀναίρει τὴν κατηγορίαν

τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἔγραψε ἀλλὰ τὴν υἱοθετεῖ ἐξ ἐπαγγέλματος ὁ δημόσιος κατήγορος Τενβίλ. Ὁ Σενιὲ καταδικάζεται εἰς θάνατον, καὶ ἀπάγεται ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας ἐνφ' ἢ Μαγδαληνῆ λειποθυμεῖ.

(Αὐλαία)

ΠΡΑΞΙΣ Δ'

Τὸ προαύλιον τῆς φυλακῆς τοῦ Ἁγίου Λαζάρου. Ὁ Ἄνδρέας Σενιὲ κάτω ἀπὸ ἓνα φανάρι γράφει. Ὁ Ρουσὲ πλησίον του—εἶνε νύχτα βαθεῖα. Διαβάζει στὸν Ρουσὲ τὸ ὑστερινὸ τοῦ ποίημα.

Σὰν τοῦ Μαγιοῦ μιὰ μέρα—ποῦ μ' ἀλαφρὸ ἀεράκι

σὲ μιαν ἀχιτίδα τοῦ Ἥλιου—σὺν ὄνειρο διαβαίνει

Μὲ τὸ φίλν τοῦ στίχου—ποῦ μετὰ πλανεύει ἀκόμα

παίρνω τῆς στερνῆς ὥρας—τὴν στράτα τὴν θλιμένην

Ἡ μοῖρα στὸν καθένα—γράφει τὰ ροιζικὰ του

καὶ—νὰ .. ποῦ μετὰ προφθάνει—ἢ ὥρα τοῦ θανάτου

κ' ἴσως προτοῦ ζυγῶσω—στὸ τέλος τῆς στροφῆς μου

θὰ μ' ἀναγγεῖλῃ ὁ θῆμιος—τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου.

Ἔστω, Στροφή ὡ θεὰ ὑστερη—πάλι στὸν ποιητὴ σου

δὸς τὴν λαμπρὴν ἰδέαν—δὸς τὴν ἐμπνευσίαν σου

κ' ἐνφ' θὰ βγῆς δλόθερμη—ἐγὼ τὴν παγωμένην

πνοτὴν γιὰ στίχο δίνω—ἀνθρώπου ποῦ πεθαίνει.

Ὁ Σενιὲ καὶ ὁ Ρουσὲ ἀπόσβρονται σιωπηλοὶ καὶ θλιμμένοι.

Πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς φυλακῆς ἢ Μαγδαληνῆ, ὁ Γεράρδος καὶ ὁ δεσμοφύλακας. Ἐπάρχει ἐδῶ μιὰ κατάδικος ἢ Λυδία Λεγκρέ, λέγει ὁ Γεράρδος στὸν δεσμοφύλακα. Αὐτὴ πρέπει νὰ ζήσῃ. Μιὰ ἄλλη θὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ, αὐτὴ ἐδῶ. Τοῦ δίδει ταῦτοχρόνως τὴν ἄδειαν τῆς ἐλευθερίας διαβάσεως τῆς Μαγδαληνῆς διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐξοδος εἰς τὴν ἄλλην καὶ φεύγει. Ὁ Σενιὲ βλέπει τὴν Μαγδαληνὴν καὶ τρέχει πρὸς αὐτὴν γεμάτος ἀγάπῃ τῆς λέγει:

Κοντὰ σ' ἐσὲ κοιμᾶται ἢ ἀνήσυχῃ ψυχὴ μου

οὐ εἶσαι τὸ τέρμα τοῦ κάθε μου ὄνειρου

οὐ πόθος μου μονάχος, οὐ εἶσαι ἢ ποίησί μου

Μὲς τὴν ματιὰ σου ὡϊμέ, θαρῶ ν' ἀντανακλάται

ἢ ἔκτασι τοῦ ἀπείρου καὶ ἢ ψυχὴ πλανᾶται

στὸ πράσινο τὸ κῦμα τῶν ὠραίων ματιῶν σου.

Ἡ αὐγὴ ροδίζει ἀνάμεσα στὸ σιδερένιο κιγκλίδωμα τῆς πόρτας. Φθάνει τὸ ἀμάξι ποῦ θὰ πάρῃ τοὺς καταδικαστοὺς γιὰ τὴν λαίμητμόν. Ἄνδρέας Σενιὲ καὶ Λυδία Λεγκρέ, φωνάζει ὁ δεσμοφύλακας. Ἄνεβ. ἴ. νουν καὶ οἱ δύο μαζί μετὰ ἄλλους καταδικαστοὺς στὸ ἀμάξι τοῦ θανάτου.

(Αὐλαία)

Σημ: Οἱ στίχοι ἀπὸ τὴν ρυθμικὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Δαυράγκα.